

Vaše práva sociálneho zabezpečenia

v Luxembursku

Informácie nachádzajúce sa v tejto príručke boli pripravené a aktualizované v úzkej spolupráci s národnými korešpondentmi vzájomného informačného systému o sociálnej ochrane (Mutual Information System on Social Protection, MISSOC).

Ďalšie informácie o sieti systému MISSOC sú k dispozícii na adrese:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sk&catId=815>

Táto príručka obsahuje všeobecný opis ustanovení v oblasti sociálneho zabezpečenia platných v konkrétnej krajine. Podrobnejšie informácie môžete získať v ďalších publikáciách siete MISSOC, ktoré sú k dispozícii na uvedenom prepojení. Tiež sa môžete obrátiť na príslušné orgány a inštitúcie uvedené v prílohe k tejto príručke.

Ani Európska komisia, ani žiadna osoba konajúca v jej mene nenesie zodpovednosť za použitie informácií, ktoré obsahuje táto publikácia.

Obsah

Kapitola I: Všeobecné informácie, organizácia a financovanie.....	4
Úvod.....	4
Organizácia sociálnej ochrany.....	4
Financovanie.....	6
Kapitola II: Zdravotná starostlivosť.....	7
Kedy máte nárok na zdravotnú starostlivosť?	7
Aké dávky sa poskytujú?	7
Ako získať zdravotnú starostlivosť?	8
Kapitola III: Peňažné nemocenské dávky.....	9
Kedy máte nárok na nemocenské dávky?.....	9
Aké dávky sa poskytujú?	9
Ako získať peňažné dávky nemocenského poistenia?	9
Kapitola IV: Dávky v materstve a dávky v otcovstve.....	11
Kedy máte nárok na dávky v materstve alebo dávky v otcovstve?	11
Aké dávky sa poskytujú?	11
Ako získať dávky v materstve a dávky v otcovstve?	11
Kapitola V: Dávky v invalidite.....	12
Kedy máte nárok na dávky v invalidite?.....	12
Aké dávky sa poskytujú?	12
Ako získať dávky v invalidite?.....	13
Kapitola VI: Starobné dôchodky a dávky v starobe	14
Kedy máte nárok na dávky v starobe?	14
Aké dávky sa poskytujú?	14
Ako získať dávky v starobe?	14
Kapitola VII: Pozostalostné dávky	15
Kedy máte nárok na pozostalostné dávky?.....	15
Aké dávky sa poskytujú?	15
Ako získať pozostalostné dávky?	15
Kapitola VIII: Dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania.....	16
Kedy máte nárok na dávky v súvislosti v pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?	16
Aké dávky sa poskytujú?	16
Ako získať dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?	17
Kapitola IX: Rodinné dávky	19
Kedy máte nárok na rodinné dávky?	19
Aké dávky sa poskytujú?	20
Ako získať rodinné dávky?	21
Kapitola X: Nezamestnanosť	22
Kedy máte nárok na dávky v nezamestnanosti?.....	22
Aké dávky sa poskytujú?	23
Ako získať dávky v nezamestnanosti?	23
Kapitola XI: Minimálne zdroje	25
Kedy máte nárok na dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?.....	25
Aké dávky sa poskytujú?	25
Ako získať dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?.....	26
Kapitola XII: Dlhodobá starostlivosť	27
Kedy máte nárok na dlhodobú starostlivosť?	27
Aké dávky sa poskytujú?	27
Ako získať dlhodobú starostlivosť?	28
Príloha: Užitočné adresy a webové stránky	29

Kapitola I: Všeobecné informácie, organizácia a financovanie

Úvod

Luxemburský systém sociálneho zabezpečenia umožňuje poskytovanie týchto dávok:

- nemocenské dávky, materské dávky a dávky v dlhodobej starostlivosti ,
- dávky pri pracovných úrazoch,
- dávky v invalidite,
- starobné a pozostalostné dávky,
- dávky v nezamestnanosti;
- dávky v predčasnom dôchodku,
- rodinné dávky.

Prihlásenie

Ak ste zamestnancom, formality potrebné na vstup do systému sociálneho zabezpečenia musí vykonať zamestnávateľ do ôsmich dní po tom, ako v Luxembursku začnete pracovať. Osobne nemusíte vykonať žiadne kroky.

Ak ste samostatne zárobkovo činná osoba, musíte sa sám/sama do ôsmich dní prihlásiť v spoločnom centre sociálneho zabezpečenia (*Centre commun de la sécurité sociale*).

Opravné prostriedky

Proti každému rozhodnutiu príslušnej inštitúcie sa môžete odvolať na orgán riadiaci túto inštitúciu, a to do štyridsiatich dní od oznámenia rozhodnutia. Ak ani potom nebudete súhlasiť s konečným rozhodnutím, v lehote štyridsiatich dní môžete podať odvolanie rozhodcovskej rade sociálneho zabezpečenia (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*). Proti rozhodnutiu rozhodcovskej rady sa môžete odvolať na to najvyššiu radu sociálneho zabezpečenia (*Conseil supérieur de la sécurité sociale*) v rovnakom období po oznámení rozhodnutia rozhodcovskej rady.

Ak ide o dávky v nezamestnanosti, odvolanie musíte zaslať doporučeným listom v lehote štyridsiatich dní od oznámenia rozhodnutia osobitnej komisii zriadenej ministerstvom práce a zamestnanosti (*Ministère du Travail et de l'Emploi*). Proti rozhodnutiam tejto komisie môžete v rovnakej lehote podať odvolanie rozhodcovskej rade a proti rozhodnutiu tejto rady sa môžete odvolať na najvyššiu radu sociálneho zabezpečenia (*Conseil supérieur de la sécurité sociale*).

Organizácia sociálnej ochrany

Systém sociálnej ochrany v Luxembursku je rozdelený na sedem rôznych oblastí. V súčasnosti existuje približne 10 inštitúcií v oblasti sociálnej ochrany. Ide o verejné inštitúcie. Sú finančne nezávislé a riadia ich sociálni partneri. Zamestnávateľia aj zamestnanci sú zastúpení rovnako. Zastúpené sú aj rôzne skupiny samostatne zárobkovo činných osôb. Inštitúcie podliehajú zákonnému dohľadu, ktorý vykonáva Generálny inšpektorát sociálneho zabezpečenia (*Inspection générale de la sécurité sociale*), ako aj hierarchickým kontrolám, ktoré vykonáva príslušný minister.

V oblasti zdravotného poistenia je za všetkých zamestnancov súkromného sektora zodpovedná národná zdravotná poisťovňa (*Caisse nationale de santé*).

Vo verejnom sektore existujú tri poisťovne:

- zdravotná poisťovňa pre úradníkov štátnej správy a štátnych zamestnancov (*Caisse de maladie des fonctionnaires et employés publics*),
- zdravotná poisťovňa pre úradníkov štátnej správy a zamestnancov miestnych úradov (*Caisse de maladie des fonctionnaires et employés communaux*),
- vzájomná zdravotná poisťovňa pre zamestnancov železníc (CFL) (*Entraide médicale des chemins de fer luxembourgeois*).

Národná zdravotná poisťovňa riadi aj dávky v dlhodobej starostlivosti. Potreby vyhodnocuje útvar pre posudzovanie a usmerňovanie (*Cellule d'évaluation et d'orientation*), osobitná viacúčelová agentúra, ktorá tiež rozhoduje o rozsahu (v zmysle trvania) potrebných služieb pre nezaopatrené osoby.

Vzájomná poisťovňa podnikov (*Mutualité des Employeurs*) ponúka zamestnávateľom zaistenie na riadenie rizík súvisiacich s ich povinnosťou vyplácať mzdy v prípade choroby zamestnancov.

Jednotný príspevkový dôchodkový systém riadi národná dôchodková poisťovňa (*Caisse nationale d'assurance pension*). Kompenzačná poisťovňa (Fonds de compensation) spravuje finančné rezervy dôchodkového poistenia.

Pracovné úrazy a choroby z povolania spravuje jedna inštitúcia, asociácia úrazového poistenia (*Association d'assurance accident*).

Pre rodinné dávky tiež existuje iba jedna inštitúcia, národná poisťovňa pre rodinné dávky (*Caisse nationale des prestations familiales*).

Dávky v nezamestnanosti a politiku zamestnanosti riadi úrad pre rozvoj zamestnanosti (*Agence pour le développement de l'emploi*).

Spoločné centrum sociálneho zabezpečenia (*Centre commun de la sécurité sociale*) riadi členstvo a vyberanie príspevkov vo všetkých oblastiach sociálneho zabezpečenia.

Služby lekárskej kontroly sociálneho zabezpečenia (Contrôle médical de la sécurité sociale) zodpovedajú za prijímanie rozhodnutí a vykonávanie posudzovania pre iné inštitúcie výlučne v oblasti lekárstva.

Národný fond solidarity (*Fonds national de solidarité*) a sociálne úrady (offices sociaux) na miestnej úrovni sú zodpovedné za dávky sociálnej pomoci.

Je potrebné upozorniť, že existujú osobitné súdy kompetentné na rozhodovanie v sporoch v oblasti sociálneho zabezpečenia: rozhodcovská rada sociálneho zabezpečenia (Conseil arbitral de la sécurité sociale) a najvyššia rada sociálneho zabezpečenia (Conseil supérieur de la sécurité sociale).

Financovanie

Musíte platiť príspevky na zdravotné a materské poistenie, poistenie v dlhodobej starostlivosti a dôchodkové poistenie (starobné, invalidné, pozostalostné). Výška príspevkov je určená percentuálnym podielom vášho príjmu zo zárobkovej činnosti. Polovicu príspevkov musíte platiť vy a polovicu musí platiť váš zamestnávateľ. Na určenie príspevku na poistenie v dlhodobej starostlivosti sa započítavajú aj vaše príjmy z majetku. Tento príspevok hradíte v plnom rozsahu.

Nemusíte platiť žiadny príspevok na pracovné úrazové poistenie, rodinné dávky a dávky v nezamestnanosti.

Kapitola II: Zdravotná starostlivosť

Kedy máte nárok na zdravotnú starostlivosť?

Na zdravotnú starostlivosť máte nárok, ak vykonávate zárobkovú činnosť zamestnanca alebo samostatnú zárobkovú činnosť alebo ak ste (zoznam nie je vyčerpávajúci):

- učeň,
- osoba poberajúca peňažné dávky v rámci zdravotného, materského poistenia alebo v poistenia na pracovné úrazy,
- nezamestnaná osoba poberajúca dávky v nezamestnanosti,
- osoba poberajúca starobný, invalidný alebo pozostalostný dôchodok,
- osoba poberajúca ročnú rentu z dôvodu poškodenia zdravia pri práci,
- mladý účastník dobrovoľníckej činnosti,
- zamestnanec so zdravotným postihnutím pracujúci na chránenom pracovisku alebo poberajúci dôchodok pre ťažko zdravotne postihnuté osoby,
- rodinný príslušník poistenca, ktorý má bydlisko v Luxembursku (manželský partner, registrovaný partner, nezaopatrené maloleté deti a dospelé deti do veku tridsať rokov, ktorých príjem je nižší ako určitý limit).

Týmto poistením sú kryté aj maloleté deti, ktoré nie sú poistené ako rodinní príslušníci.

Predpísané podmienky

Na priznanie nároku na zdravotnú starostlivosť sa nepožaduje žiadna kvalifikačná lehota.

Aké dávky sa poskytujú?

Vecnými dávkami, ktoré môžete získať, sú:

- lekárska a zubná starostlivosť,
- starostlivosť pomocného lekárskeho personálu (zdravotné sestry a ošetrovatelia, fyzioterapeuti atď.),
- laboratórne rozbory a vyšetrenia,
- zubné, ortopedické a iné náhrady,
- lieky,
- zrakové pomôcky (okuliare, kontaktné šošovky atď.),
- zdravotnícke pomôcky a rôzne materiály,
- nemocničná starostlivosť,
- terapeutické a rekonvalescenčné liečebné procedúry,
- rehabilitačné liečebné procedúry,
- cestovné a prepravné náklady spojené s touto starostlivosťou.

Ak ste poistení, tieto dávky sa vám budú poskytovať bez časového obmedzenia od začiatku vašej choroby. Ak už nebudete poistení, budete mať na dávky nárok ešte v priebehu daného mesiaca a nasledujúcich troch mesiacov, za predpokladu, že ste

boli bez prerušenia poistení šesť mesiacov pred ukončením poistenia. Právo na starostlivosť máte ešte šesť mesiacov v prípade chorôb, ktoré už boli liečené.

Ako získať zdravotnú starostlivosť?

Poskytovateľa zdravotnej starostlivosti si pri hľadaní lekárskej starostlivosti môžete vybrať sami (lekár, nemocnica atď.).

Pri všetkých lekárskejších vyšetreniach a návštevách lekára sa musíte preukázať **kartou poistenca**. Táto karta je vám vydaná pri prihlásení do poisťovne.

Pri niektorých službách sa vyžaduje, aby ste si vopred zaobstarali povolenie vašej zdravotnej poisťovne, ktoré sa často poskytuje na základe súhlasného stanoviska Služieb lekárskej kontroly (*Contrôle médical de la sécurité sociale*).

Vyplácanie dávok

Spravidla musíte uhradiť starostlivosť, ktorá vám bola poskytnutá, a obrátiť sa na svoju zdravotnú poisťovňu, ktorá vám uhradí náklady po prípadnom odpočítaní sumy vašej osobnej spoluúčasti.

Náklady na hospitalizáciu, chirurgické zákroky, lieky a laboratórne rozbory a skúšky však zdravotné poisťovne uhrádzajú priamo praktickým lekárom alebo zariadeniam, ktoré vám poskytli príslušné služby. Za tieto výkony musíte uhradiť iba sumu, ktorú nehradí zdravotná poisťovňa.

Spravidla sa dávky vyplácajú v plnej výške na základe sadzby stanovenej zmluvou medzi národnou zdravotnou poisťovňou a poskytovateľmi starostlivosti (lekári, zdravotné sestry a ošetrovatelia, nemocnice atď.). V prípade niektorých dávok sa však poistenec musí podieľať na nákladoch. Musíte preto uhradiť 20 % ceny návštevy lekára u vás doma a 12 % za lekárske vyšetrenia.

Náklady na lieky sa vám uhrádzajú do výšky 80 % okrem predpísaných liekov na liečenie dlhotrvajúceho ochorenia alebo v rámci nemocničnej liečby. V týchto posledných prípadoch je náhrada nákladov 100 %. Niektoré menej dôležité farmaceutické výrobky (nazývané *médicaments de confort*) sa uhrádzajú do výšky 40 %. V prípade hospitalizácie musíte zaplatiť príspevok 20,42 EUR na deň, a to maximálne za 30 dní s výnimkou u detí mladších ako osemnásť rokov.

Treba poznamenať, že náklady na starostlivosť, ktoré sa nepovažujú za nevyhnutné, sa neuhrádzajú. Zdravotné poisťovne preplácajú iba dve vyšetrenia alebo návštevy lekára v domove pacienta za každé obdobie v dĺžke siedmich dní, pokiaľ vaša poisťovňa nepovolí ďalšiu úhradu. V prípade liečby v nemocnici s pobytom v izbe prvej triedy alebo vyšetrenia na základe objednania musíte uhradiť dodatočné náklady, ktoré sú tým spojené.

Kapitola III: Peňažné nemocenské dávky

Kedy máte nárok na nemocenské dávky?

Pozri časť o zdravotnej starostlivosti.

Predpísané podmienky

Na priznanie nároku na nemocenské dávky sa nepožaduje žiadna kvalifikačná lehota.

Aké dávky sa poskytujú?

V prípade práceneschopnosti vám zamestnávateľ naďalej vypláca mzdu až do konca mesiaca, na ktorý pripadne 77. deň po ukončení práce (priemerne 13 týždňov). Potom vám bude vyplácať národná zdravotná poisťovňa (*Caisse nationale de santé*) peňažné nemocenské dávky (*indemnité pécuniaire de maladie*) vo výške mzdy najviac počas 52 týždňov v priebehu referenčného obdobia 104 týždňov. Najneskôr v desiatom týždni vašej pracovnej neschopnosti však musíte predložiť lekársku správu od ošetrojúceho lekára, aby výplata dávok mohla pokračovať, ak k nej lekárska inšpekcia sociálneho zabezpečenia (*Contrôle médical de la sécurité sociale*) vydá priaznivé stanovisko. Môžete tiež využiť opatrenia opätovného začlenenia na trh práce uvedené nižšie.

Príspevok na úhradu pohrebných nákladov

V prípade smrti poistenca alebo člena jeho rodiny vyplatí príslušná zdravotná poisťovňa paušálny príspevok na pohreb osobe, ktorá zaplatila pohrebné náklady, a to po predložení faktúr a úmrtného listu zosnulého. Príspevok na pohreb sa zníži na polovicu v prípade úmrtia detí mladších ako šesť rokov a na pätinu v prípade mŕtvych novorodencov.

Ako získať peňažné dávky nemocenského poistenia?

Vyplácanie dávok

Po období vyplácania mzdy dávky priamo mesačne vypláca národná zdravotná poisťovňa (*Caisse nationale de santé*). Ak ste samostatne zárobkovo činná osoba, budete peňažné nemocenské dávky poberať až od prvého dňa mesiaca, na ktorý pripadá 77. deň práceneschopnosti.

Ako získať túto dávku?

V prípade pracovnej neschopnosti trvajúcej jeden alebo dva dni sa lekárske potvrdenie nevyžaduje, ak je zamestnávateľ informovaný o vašej práceneschopnosti v ten istý deň.

Na ohlásenie práceneschopnosti existuje osobitný formulár. Tento formulár obsahuje tri časti. Najneskôr na tretí pracovný deň od vzniku práceneschopnosti by ste mali odoslať prvú časť formulára svojej zdravotnej poisťovni. Druhá časť je pre vášho zamestnávateľa. Ak potvrdenie odovzdáte neskôr, nárok na nemocenské dávky budete mať až odo dňa ohlásenia pracovnej neschopnosti.

Musíte sa podrobiť lekárskej kontrole, na ktorú vás predvolá lekár oddelenia lekárskej kontroly. Ak sa na kontrolu nedostavíte, dávky sa vám už nebudú vyplácať.

Ak vaše dieťa mladšie ako pätnásť rokov ochorie, máte nárok na jednu dvojdňovú dovolenku z rodinných dôvodov na každé jedno dieťa raz za rok.

Ak je váš rodinný príslušník alebo registrovaný partner nevyliciteľne chorý, môžete tiež požiadať o uvoľnenie z práce v trvaní piatich dní.

V ten istý deň musíte zamestnávateľa informovať o svojej neprítomnosti a predložiť mu lekárske potvrdenie dokazujúce, že máte choré dieťa alebo že je potrebné, aby ste boli naďalej prítomní pri umierajúcom.

Počas týchto dovolení máte nárok na rovnaké dávky, ako keby ste boli práceneschopní.

Opatrenia opätovného začlenenia na trh práce

V prípade predĺženej pracovnej neschopnosti vás lekárska inšpekcia predvolá na kontrolu (Contrôle médical de la sécurité sociale), kde sa rozhodne o tom, či sa vaša práceneschopnosť predĺži alebo musíte nastúpiť do práce. Ak vás uznajú za zdravotne postihnutého, prizná sa vám invalidný dôchodok, v opačnom prípade sa vaše záznamy pošlú posudkovému lekárovi, ktorý rozhodne, či ste práceneschopní iba v prípade naposledy vykonávanej práce. V takomto prípade sa začne postup vášho pracovného preradenia na iné miesto zodpovedajúce vašim zostávajúcim schopnostiam buď v rámci podniku, alebo externe na trhu práce prostredníctvom vašej registrácie ako uchádzača o zamestnanie, ktorému sa budú vyplácať dávky v nezamestnanosti. V oboch prípadoch máte nárok na vyrovnávací príspevok s pevne stanovenou hornou hranicou, ktorý bude vo výške rozdielu medzi starou a novou mzdou. Ak po uplynutí obdobia vyplácania dávok v nezamestnanosti nebudete preradení, budete mať nárok na čakací príspevok, ktorý zodpovedá výške invalidného dôchodku a je spojený s povinnosťou byť k dispozícii pre trh práce.

Kapitola IV: Dávky v materstve a dávky v otcovstve

Kedy máte nárok na dávky v materstve alebo dávky v otcovstve?

Na získanie nároku na peňažné dávky v materstve zákon požaduje povinnú účasť na poistení najmenej šesť mesiacov v priebehu posledného roka pred odchodom na materskú dovolenku.

Aké dávky sa poskytujú?

Podľa pravidiel platných v prípade choroby sa uhrádzajú náklady, ktoré vznikli v súvislosti s pôrodom, s činnosťou lekára a pôrodnej asistentky, pobytom v nemocnici a liekmi. Náklady súvisiace s diietickými výrobkami pre dojčatá sa uhrádzajú paušálnou sumou.

Tieto peňažné materské dávky sa poskytujú zamestnankyniam a samostatne zárobkovo činným ženám počas šesťnástich týždňov, z toho osem týždňov pred pôrodom a osem týždňov pôrode, za predpokladu, že boli povinne poistené najmenej šesť mesiacov počas 12 mesiacov pred začiatkom materskej dovolenky. Tieto dávky sa vyplácajú aj v prípade, že sa na tehotnú ženu alebo rodičku vzťahuje zákaz práce, pretože pracovala na rizikovitom pracovisku, kde bolo ohrozené jej zdravie. Výška týchto dávok sa rovná mzde, ktorú by dotknutá osoba poberala, keby bola práceschopná. Peňažné dávky v materstve sa nevyplácajú počas obdobia, keď zamestnávateľ ďalej vypláca matke mzdu.

Peňažná dávka sa vypláca aj v prípade adopcie dieťaťa matke alebo otcovi, ktorí majú nárok na dovolenku z dôvodu adopcie dieťaťa.

Ako získať dávky v materstve a dávky v otcovstve?

Na to, aby ste získali **peňažné materské dávky** vyplácané počas ôsmich týždňov pred pôrodom, musíte svojej zdravotnej poisťovni odovzdať lekárske potvrdenie s predpokladaným dátumom pôrodu.

Kapitola V: Dávky v invalidite

Kedy máte nárok na dávky v invalidite?

Osoby kryté poistením

Proti riziku invalidity ste poistení, ak vykonávate zárobkovú činnosť zamestnanca alebo samostatnú zárobkovú činnosť, alebo ak ste: (tento zoznam nie je úplný)

- učeň,
- osoba poberajúca peňažné dávky v rámci zdravotného, materského poistenia alebo v rámci poistenia na pracovné úrazy alebo choroby z povolania,
- poberateľ dávok v nezamestnanosti,
- mladý účastník dobrovoľníckej činnosti,
- osoba čerpajúca rodičovskú dovolenku,
- zamestnanec s postihnutím pracujúci v chránenej dielni.

Predpísané podmienky

Ak chcete poberať invalidný dôchodok, musíte:

- platiť celkom 12 mesiacov poistenie za posledné tri roky predchádzajúce vzniku invalidity,
- byť uznaný za zdravotne postihnutú osobu, čo znamená, že musíte byť práceneschopní a nemôžete vykonávať činnosť vo svojom poslednom zamestnaní alebo musíte vykonávať inú činnosť, ktorá zodpovedá vašej pracovnej sile a vašim schopnostiam.

Ak je vaša invalidita spôsobená úrazom (pracovným alebo mimopracovným) alebo chorobou z povolania získanou v priebehu poistenia, máte nárok na invalidný dôchodok, aj keď ste nezískali obvykle požadovanú dĺžku poistenia dvanásť mesiacov.

Aké dávky sa poskytujú?

Invalidný dôchodok pozostáva z pevnej sumy, ktorej jedna štyridsatina sa získa za každý rok poistenia, najviac však za štyridsať rokov, a z pomerného príplatku, ktorý zodpovedá 1,85 % priznaného príjmu zo zárobkovej činnosti za celý aktívny život poistenej osoby v Luxembursku.

Okrem toho sa priznáva osobitná pevná suma vo výške jednej štyridsatiny za každý vynechaný rok v období od začiatku vzniku nároku na dôchodok do veku 65 rokov, zatiaľ čo osobitný príplatok pro rata sa vypláca za roky od začiatku vzniku nároku na dôchodok do veku 55 rokov. Osobitný príplatok pro rata má výšku 1,85 % priemerného priznaného zárobku pred vznikom invalidity.

Ak je váš dôchodok nižší ako minimálny osobný dôchodok stanovený zákonmi, poskytne sa vám príplatok k dôchodku vo výške jednej štyridsatiny tohto minimálneho dôchodku za každý rok poistenia za predpokladu, že ste platili poistenie najmenej dvadsať rokov.

Ako získať dávky v invalidite?

Predpoklady

Na získanie dôchodku by ste mali podať **žiadosť** príslušnej inštitúcii prostredníctvom osobitného formulára, ktorý vám poskytne táto inštitúcia. Doklady, ktoré treba pripojiť k žiadosti, sú uvedené vo formulári žiadosti.

Ak máte bydlisko v inom členskom štáte Európskej únie, svoju žiadosť musíte predložiť inštitúcii dôchodkového poistenia tejto krajiny.

Dôchodky sa vyplácajú mesiac dopredu v mesačných lehotách.

Opatrenia opätovného začlenenia na trh práce

Pozri časť o peňažných nemocenských dávkach.

Kapitola VI: Starobné dôchodky a dávky v starobe

Kedy máte nárok na dávky v starobe?

Osoby kryté poistením

Pozri časť o dávkach v invalidite.

Predpísané podmienky

Na získanie nároku na starobný dôchodok musíte byť poistení najmenej 120 mesiacov a zároveň dosiahnuť vek 65 rokov. Za určitých okolností, ktoré súvisia s dĺžkou obdobia poistenia, sa môže predčasný dôchodok priznať skôr, a to od veku 57 alebo 60 rokov.

Obdobia poistenia získané v iných členských štátoch Európskej únie sa zohľadňujú. Ak vám vo veku 65 rokov nevznikne nárok na dôchodok, príspevky, ktoré ste zaplatili, sa vám vrátia.

Aké dávky sa poskytujú?

Starobný dôchodok pozostáva z pevnej sumy, ktorej jedna štyridsatina sa získava za každý rok poistenia, najviac však za štyridsať rokov a z pomerného príplatku, ktorý zodpovedá 1,85 % priznaného príjmu zo zárobkovej činnosti za celý aktívny život poistenca v Luxembursku. V prípade pokračovania v pracovnej činnosti po vzniku nároku na dôchodok sa táto sadzba zvýši o 0,01 % za každý ďalší odpracovaný rok a za každý ďalší rok veku poistenca.

Ak je váš starobný dôchodok nižší ako minimálny osobný dôchodok stanovený zákonom, poskytnú sa vám prídavok k dôchodku vo výške jednej štyridsatiny tohto minimálneho dôchodku za každý rok poistenia za predpokladu, že ste platili poistenie najmenej dvadsať rokov.

Každý osobe, ktorá poberá dôchodok, sa k 1. decembru prebiehajúceho roka poskytnú koncoročný príspevok.

Ako získať dávky v starobe?

Platia rovnaké [náležitosti](#) ako v prípade invalidity.

Kapitola VII: Pozostalostné dávky

Kedy máte nárok na pozostalostné dávky?

Osoby kryté poistením

Ak ste pozostalí osoby poistenej v starobnom dôchodkovom systéme (vdova, vdovec, registrovaný partner, sirota, rozvedený manželský partner, bývalý registrovaný partner) ste krytí pozostalostným poistením. Dávky sa vám vyplácajú formou pozostalostných dôchodkov.

Predpísané podmienky

Na priznanie pozostalostného dôchodku sa vyžaduje, aby zosnulý poistenec bol poistený najmenej dvanásť mesiacov v priebehu posledných troch rokov pred úmrtím. Táto kvalifikačná lehota sa nevyžaduje, ak je úmrtie dôsledkom akéhokoľvek úrazu alebo uznanej choroby z povolania. Obdobia poistenia získané v iných členských štátoch sa zohľadnia.

Pozostalému manželskému partnerovi alebo registrovanému partnerovi, ktorý s poistencom uzavrel manželstvo alebo registrované partnerstvo menej ako rok pred jeho odchodom do dôchodku alebo úmrtím, ani manželskému alebo registrovanému partnerovi, ktorý uzavrel manželstvo alebo registrované partnerstvo s poberateľom starobného alebo invalidného dôchodku, sa nevypláca žiadny pozostalostný dôchodok. V takýchto prípadoch sa však dôchodok môže za určitých podmienok priznať (napríklad, ak úmrtie nastalo v dôsledku úrazu, alebo ak sa z manželstva alebo registrovaného partnerstva narodilo dieťa).

Aké dávky sa poskytujú?

Pozostalostný dôchodok pozostalému manželskému partnerovi alebo registrovanému partnerovi pozostáva z celej pevnej sumy a osobitnej pevnej sumy, na ktoré poistenec mal alebo by mohol mať nárok, ako aj z 3/4 pomerných príplatkov a osobitných pomerných príplatkov, ktoré poistenec poberal alebo by mohol poberať. V prípade, že pozostalý manželský partner alebo registrovaný partner znova uzavrie manželstvo, vyplácanie dôchodku sa ukončí formou jednorazovej náhrady (rachat).

Sirotský dôchodok pozostáva z 1/3 pevnej sumy a osobitnej pevnej sumy, na ktorú mal alebo by mal nárok poistenec, ako aj z 1/4 pomerných príplatkov a osobitných pomerných príplatkov, na ktoré poistenec mal alebo by mal nárok. Ak zomreli obaja rodičia, sadzba sirotského dôchodku sa zdvojnásobí.

Sirotský dôchodok sa priznáva do veku 18 rokov. Naďalej sa vypláca až do veku 27 rokov, ak dieťa pokračuje v štúdiu.

Ako získať pozostalostné dávky?

Platia rovnaké [náležitosti](#) ako v prípade invalidity.

Kapitola VIII: Dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania

Kedy máte nárok na dávky v súvislosti v pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?

Osoby kryté poistením

Pre prípad rizika pracovných úrazov a chorôb z povolania ste poistení, ak ste zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba alebo ak ste, okrem iného, učeň, mladý dobrovoľník alebo postihnutý pracovník na chránenom pracovisku.

Poistenie sa týka aj iných osôb, napríklad školopovinných detí a študentov, účastníkov registrovaných kurzov a skúšok, prednášok, zástupcov odborov a zamestnávateľov, účastníkov záchranných operácií alebo dobrovoľníckej práce, úradníkov atď.

Definícia pracovných úrazov a chorôb z povolania

Poistenie pokrýva úrazy, ktoré sa stali na pracovisku, úrazy pri cestovaní a choroby z povolania.

Pracovným úrazom sa rozumie každý úraz, ktorý nastal v súvislosti s prácou alebo pri jej výkone. Úrazom na ceste do zamestnania sa rozumie úraz, ktorý sa prihodil na obvyklej ceste do práce a z práce. Úraz na ceste do práce a späť, ktorý utrpel poistenec podliehajúci luxemburským právnym predpisom mimo územia Luxemburska, sa považuje za úraz, ktorý sa prihodil na území Luxemburska.

Existuje úradný [zoznam chorôb z povolania](#), ku ktorému možno získať prístup v kódexe sociálneho zabezpečenia (*Code de la sécurité sociale*) alebo na webovej stránke [sociálneho zabezpečenia](#). Choroba, ktorá nie je v tomto zozname uvedená, však môže byť predmetom náhrady škody, ak sa preukáže, že bola spôsobená prácou.

Aké dávky sa poskytujú?

Vecné dávky

V rámci zdravotného poistenia máte nárok na zdravotnú starostlivosť a dávky v závislosti v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Tieto dávky spravuje národná zdravotná poisťovňa (*Caisse nationale de santé*) v mene asociácie úrazového poistenia (*Assocation d'assurance accident*).

Máte nárok na odškodnenie za materiálnu škodu a škodu spôsobenú na protéze, ako aj na odškodnenie, do určitej miery, za škody na motorovom vozidle, a to aj vtedy, ak ste v dôsledku nehody neutrpeli telesnú ujmu.

Peňažné dávky

Na obdobie práceneschopnosti v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania máte nárok na vyplácanie mzdy a na peňažné príspevky za rovnakých podmienok, ako keby ste boli práceneschopní z dôvodu choroby.

Po uplynutí obdobia nároku na peňažné dávky budete do zahojenia zranení dostávať úrazové dávky v plnej výške (*rente complète*), ktorých výška sa rovná zárobku podliehajúcemu príspevkom na sociálne zabezpečenie za 12 kalendárnych mesiacov pred úrazom.

Ak ste po pracovnom úraze schopní naďalej pracovať, môžete získať čiastočné úrazové dávky (*rente partielle*) v prípade, ak sa príjem z pracovnej činnosti znížil minimálne o 10 %, vaša práceneschopnosť je na úrovni minimálne 10 % v čase konsolidácie a lekárska inšpekcia stanovila, že nemôžete vykonávať poslednú pracovnú činnosť alebo dosiahnuť predchádzajúci pracovný výkon.

Ak sa využívajú opatrenia opätovného začlenenia na trh práce, môžete získať čakaciu dávku (*rente d'attente*) do výšky 85 % plných úrazových dávok.

Dávky za nefinančné poškodenie

Ak po konsolidácii zostanete úplne alebo čiastočne práceneschopní, môžete získať príspevok za fyziologické poškodenie na základe pevne stanovenej stupnice a príspevok za duševné alebo estetické poškodenie.

Pozostalostné dávky

Sú to tieto dávky:

- úrazové dávky pre pozostalého manželského partnera alebo registrovaného partnera (*rente de survie*),
- sirotské dávky (*rente d'orphelin*) pre deti zosnulého,
- príspevok za duševné poškodenie.

Pozostalý manželský partner alebo registrovaný partner dostáva dávky rovnajúce sa trom štvrtinám z 1,85 % ročného príjmu z pracovnej činnosti, ktoré by zarobil zosnulý po zvyšok svojho pracovného života až do veku 65 rokov, pričom sa berie do úvahy, či úmrtie nastalo pred dovŕšením 55. roku života alebo po ňom.

Sirotské dávky sa rovnajú jednej štvrtine tejto sumy.

Dôchodky sa vyplácajú vopred každý mesiac. Automaticky sa prispôsobujú výkyvom životných nákladov a pravidelne sa upravujú podľa vývoja úrovne miezd.

Jednorazová náhrada dôchodku

Ak pozostalý manželský partner alebo registrovaný partner uzavrie nové manželstvo alebo registrované partnerstvo, automaticky dostane namiesto mesačnej platby jednorazovú náhradu (podľa zásady rachet).

Ako získať dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?

Predpoklady

O svojom pracovnom úraze musíte bezodkladne [informovať svojho zamestnávateľa](#). Svoju pracovnú neschopnosť musíte ohlásiť [asociácii úrazového poistenia](#) v rovnakých lehotách ako v prípade pracovnej neschopnosti spôsobenej chorobou.

Vecné dávky

Tieto dávky sa vám poskytnú podľa rovnakých pravidiel, ako sú pravidlá ustanovené pre vecné dávky zdravotného poistenia, ale bez úhrady nákladov. Vypláca ich asociácia úrazového poistenia (*Association d'assurance accident*) priamo poskytovateľom starostlivosti.

Peňažné dávky

Tieto dávky sa vyplácajú rovnakým spôsobom ako nemocenská dávka.

Kapitola IX: Rodinné dávky

Kedy máte nárok na rodinné dávky?

Všeobecné prídavky na deti

Nárok na rodinné dávky majú všetky deti vychovávané v Luxembursku, ktoré tam majú legálne bydlisko. Ak ste zamestnaní v Luxembursku, máte nárok aj na rodinné dávky na svoje deti vychovávané v inom členskom štáte Európskej únie.

Spravidla sa rodinné dávky vyplácajú na deti vo veku do 18 rokov. Vyplácajú sa však až do veku 27 rokov v prípade detí, ktoré dokončujú stredoškolské vzdelanie, a v prípade postihnutých detí. Pri vyššom štúdiu získavajú študenti namiesto rodinných prídavkov osobitnú podporu.

Príspevok pri narodení dieťaťa

Pri narodení dieťaťa sa vyplatí príspevok pri narodení dieťaťa (allocation de naissance). Vypláca sa čiastočne ako predpôrodný príspevok, čiastočne ako podpora pri narodení dieťaťa a čiastočne ako popôrodný príspevok.

Na to, aby tehotná žena mala nárok na predpôrodný príspevok, musí sa počas tehotenstva podrobiť lekárskeym vyšetreniam, ktoré predpisuje zákon.

Na vznik nároku na príspevok pri narodení dieťaťa je potrebné, aby sa dieťa narodilo v Luxembursku a matka sa podrobila popôrodnému vyšetreniu do ôsmich týždňov po pôrode.

Popôrodný príspevok sa môže vyplatiť iba v prípade, že dieťa absolvovalo šesť lekárskeych vyšetrení predpísaných zákonom pred dosiahnutím veku dvoch rokov.

Príspevok na výchovu detí

Prídavky na výchovu detí sa poskytujú osobám, ktoré:

- majú bydlisko v Luxembursku a skutočne tam bývajú, alebo sú štátnymi príslušníkmi členského štátu Európskej únie a pracujú v Luxembursku alebo sú rodinnými príslušníkmi takéhoto pracovníka,
- v rámci svojej domácnosti vychovávajú jedno alebo niekoľko detí zakladajúcich nárok na rodinné prídavky,
- zaoberajú sa najmä výchovou svojich detí v domácnosti bez toho, aby vykonávali činnosť zamestnanca alebo samostatnú zárobkovú činnosť, alebo ktoré, aj keď pracujú, nemajú príjem, ktorý by spolu s príjmom manželského partnera presahoval určitú hornú hranicu (trojnásobok minimálnej mzdy, ak vychovávajú jedno dieťa, štvornásobok, ak vychovávajú dve deti a päťnásobok, ak vychovávajú tri deti),
- si najmenej o polovicu skrátia svoj pracovný čas, aby sa mohli venovať výchove jedného alebo viacerých detí; v tomto prípade sa poskytuje polovica príspevku.

Dávky počas rodičovskej dovolenky

Nárok na dávky počas rodičovskej dovolenky si môže uplatniť každá osoba, ktorá vychováva vo svojej domácnosti jedno alebo viacero detí mladších ako päť rokov, na ktoré sa vyplácajú rodinné prídavky.

Rodič žiadajúci o dávky musí úplne prerušiť svoju zárobkovú činnosť alebo skrátiť svoj pracovný úväzok (čiasťočná rodičovská dovolenka) najmenej o polovicu normálneho mesačného pracovného času, ktorý sa na neho uplatňuje.

Ak žiadateľ nie je zamestnanec, musí v čase narodenia alebo adopcie dieťaťa vykonávať v Luxembursku samostatnú zárobkovú činnosť. Ak je žiadateľom zamestnanec, pred začiatkom rodičovskej dovolenky musí byť zamestnaný najmenej jeden rok v spoločnosti zriadenej v Luxembursku (na základe pracovnej zmluvy s mesačným pracovným časom, ktorý sa rovná najmenej polovici normálneho času uplatniteľného v tejto spoločnosti).

Každý rodič, ktorý pracuje, má nárok na rodičovskú dovolenku, ale jeden z rodičov si musí vziať túto dovolenku hneď po skončení materskej dovolenky. Čiasťočná rodičovská dovolenka sa však môže rozdeliť medzi oboch rodičov s cieľom zabezpečiť stálu starostlivosť o dieťa.

Aké dávky sa poskytujú?

Všeobecné prídavky na deti

Existujú tri druhy rodinných dávok: bežné rodinné dávky, doplnkové príspevky a príspevok vyplácaný na začiatku školského roka.

Výška bežných rodinných dávok sa líši podľa počtu detí v domácnosti. Príplatky súvisiace s vekom sa poskytujú na deti vo veku šesť a dvanásť rokov.

Výška príspevku vyplácaného na začiatku školského roka (allocation de rentrée scolaire) sa líši podľa veku dieťaťa a počtu detí v domácnosti.

Príspevok pri narodení dieťaťa

Príspevok pri narodení dieťaťa je 580,03 EUR per part.

Príspevok na výchovu detí

Prídavky: 485,01 EUR. V prípade zamestnania na čiasťočný úväzok sa vyplatí polovica prídavkov.

Dávky počas rodičovskej dovolenky

Dĺžka rodičovskej dovolenky je šesť mesiacov na jedno dieťa. V prípade čiasťočnej rodičovskej dovolenky sa dovolenka predlžuje na dvanásť mesiacov.

Z rodičovskej dovolenky vyplýva nárok na paušálnu dávku vyplácanú v mesačných splátkach počas celého obdobia trvania dovolenky. Príspevok je oslobodený od daní a sociálnych odvodov okrem odvodov na zdravotné poistenie a na poistenie pre prípad ošetrovateľskej starostlivosti. Príspevok na dôchodkové poistenie hradí štát.

Ako získať rodinné dávky?

Je potrebné predložiť **žiadosť** národnej poisťovni pre rodinné dávky (Caisse nationale des prestations familiales). Formuláre žiadosti si môžete vyzdvihnúť v tejto poisťovni alebo na úradoch komunálnej správy. Doklady, ktoré treba pripojiť k žiadosti, sú uvedené vo formulári žiadosti.

Okrem príspevku na začiatku školského roka sa rodinné prídavky vyplácajú mesačne rodičom, pokiaľ dieťa vychovávajú obaja rodičia žijúci v jednej domácnosti. Ak rodičia žijú oddelene, príspevky sa vyplácajú tomu rodičovi, ktorý má dieťa skutočne v opatere. Príspevok na začiatku školského roka (allocation de rentrée scolaire) sa vypláca v auguste každého roka na deti vo veku šesť rokov a viac.

Kapitola X: Nezamestnanosť

Kedy máte nárok na dávky v nezamestnanosti?

Dávky v nezamestnanosti

Ak pracujete v Luxembursku, ste poistení proti riziku nezamestnanosti.

Na vznik nároku na dávky v nezamestnanosti, musíte:

- byť nezamestnanou osobou, ktorá si svoju situáciu nespôsobila sama,
- byť práceschopní a ochotní prijať akékoľvek zamestnanie zodpovedajúce vašim schopnostiam,
- byť vo veku od 16 do 64 rokov,
- nepoberať úplný starobný alebo invalidný dôchodok alebo úplné úrazové dávky (rente accident),
- byť prihlásení ako uchádzač o zamestnanie,
- mať zamestnanie v Luxembursku najmenej dvadsaťšesť týždňov v priebehu posledných dvanástich mesiacov pred vznikom nezamestnanosti. Toto dvanásťmesačné obdobie sa predlži o obdobia pracovnej neschopnosti. Rovnako sa predlži aj v prípade, že zahŕňa obdobia vojenskej služby alebo obdobia, počas ktorých ste dostávali dávky v nezamestnanosti.

Dávky v predčasnom dôchodku

Luxemburský systém sociálneho zabezpečenia obsahuje aj štyri druhy dávok v predčasnom dôchodku: predčasný dôchodok zo solidarity, postupný predčasný dôchodok, predčasný dôchodok namiesto prepustenia a predčasný dôchodok zamestnancov pracujúcich na zmeny a zamestnancov pracujúcich v noci.

Ak pracujete v spoločnosti, ktorá súhlasila s opatreniami predčasného odchodu do dôchodku v rámci kolektívnej zmluvy alebo osobitnej zmluvy s ministerstvom práce a zamestnanosti, môžete odísť do dôchodku najviac tri roky pred mesiacom, v ktorom splníte podmienky získania nároku na starobný dôchodok alebo predčasný dôchodok vo veku 60 rokov. Musíte však mať minimálne 57 rokov a mať uzatvorenú osobitnú zmluvu so zamestnávateľom, v ktorej sa na základe vzájomnej dohody stanovuje dátum ukončenia služieb a pevný záväzok zo strany zamestnávateľa, že vám poskytne dávky v predčasnom dôchodku.

Dávky v postupnom predčasnom dôchodku sa poskytujú za rovnakých podmienok, ak súhlasíte s premenou vášho zamestnania na plný úväzok na zamestnanie na čiastočný úväzok.

Podmienky získania nároku v prípade predčasného dôchodku namiesto prepustenia sú podobné podmienkam predčasného dôchodku zo solidarity. Týka sa 57-ročných zamestnancov podnikov, ktoré sa zatvárajú alebo reštrukturalizujú, sú v konkurze alebo pod nútenou správou alebo prechádzajú súdnou likvidáciou.

Ak ste 57-ročný zamestnanec a preukázate, že ste najmenej dvadsať rokov vykonávali prácu buď v rámci práce na striedavé zmeny, alebo na pracovisku, kde sa pracuje v noci, môžete poberať predčasný dôchodok.

Aké dávky sa poskytujú?

Dávky v nezamestnanosti

Výška dávok v nezamestnanosti je 80 % vašej predchádzajúcej mzdy. Ak máte nezaopatrené deti, zvyšuje sa na 85 %. Dávky v nezamestnanosti však nemôžu presiahnuť sumu rovnajúcu sa 2,5-násobku zákonnej minimálnej mzdy. Ak nezamestnanosť trvá viac ako šesť mesiacov v priebehu dvanásťmesačného obdobia, dávky nesmú presiahnuť sumu rovnajúcu sa dvojnásobku zákonnej minimálnej mzdy.

Ak počas nezamestnanosti vykonávate príležitostné alebo vedľajšie činnosti, dosiahnuté príjmy sa vám odpočítajú z dávok v nezamestnanosti.

Dávky v nezamestnanosti môžete poberať rovnaké časové obdobie, ako trvalo obdobie zamestnanosti počas dvanásťmesačného obdobia pred nahlásením nezamestnanosti, ale maximálne 12 mesiacov za 24-mesačné obdobie. Obdobie vyplácania dávok možno predĺžiť nezamestnaným, ktorí dovŕšili vek 50 rokov.

Dávky v predčasnom dôchodku

V prípade predčasného odchodu do dôchodku máte nárok na dávky v predčasnom dôchodku, ktoré sa vypočítajú z priemernej hrubej mzdy za tri predchádzajúce mesiace bezprostredne pred obdobím vyplácania dávky alebo, ak je to pre vás výhodnejšie, na základe dvanásťmesačného referenčného obdobia pre premenlivú časť mzdy.

V prvom roku sú dávky pevne stanovené ako 85 % mzdy; v druhom roku je to 80 % a v treťom roku 75 %. V prípade postupného odchodu do dôchodku sa suma upraví v pomere zodpovedajúcom skráteniu pracovného času.

Ako získať dávky v nezamestnanosti?

Predpoklady

Ak je to možné, musíte sa **nahlásiť** ako osoba hľadajúca zamestnanie v deň, keď ste sa stali nezamestnanými, a to buď na úrade pre rozvoj zamestnanosti (*Agence pour le développement de l'emploi*), alebo v jednej z jeho pobočiek. Tej istej inštitúcii musíte do dvoch týždňov po strate zamestnania podať žiadosť o dávky v nezamestnanosti.

Po splnení týchto náležitostí sa vám od prvého dňa nezamestnanosti budú vyplácať dávky v nezamestnanosti.

Ak sa neprihlásite ako uchádzač o zamestnanie hneď v prvý deň nezamestnanosti, nárok na dávky vám začne plynúť až odo dňa prihlásenia. Ak nepodáte žiadosť o výplatu dávok v lehote dvoch týždňov, dávky sa vám vyplatia za obdobie pred podaním žiadosti, ktoré nemôže presiahnuť štrnásť kalendárnych dní.

Vyplácanie dávok v nezamestnanosti

Dávky v nezamestnanosti sa vám budú vyplácať poštovou poukážkou ku koncu každého týždňa nezamestnanosti.

Vyplácanie dávok v predčasnom dôchodku

Dávky spravidla vypláca dopredu zamestnávateľ, ale ak tak nemôže urobiť z dôvodu prerušenia prevádzky alebo veľkých finančných ťažkostí, tieto dávky vypláca fond pre zamestnanosť (Fonds pour l'emploi).

Kapitola XI: Minimálne zdroje

Kedy máte nárok na dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?

Zaručený minimálny príjem

Zaručená dávka minimálneho príjmu slúži na zabezpečenie dostatočných prostriedkov na dosiahnutie slušnej životnej úrovne a opatrenia pracovného a sociálneho začlenenia.

Na zaručenú dávku minimálneho príjmu máte nárok, ak máte minimálne 25 rokov, máte legálny pobyt v Luxembursku (a s výnimkou štátnych príslušníkov členských štátov EÚ a EHP, Švajčiarska, utečencov a osôb bez štátnej príslušnosti, máte v Luxembursku pobyt minimálne päť rokov za posledných 20 rokov) a spĺňate určité podmienky testovania výšky príjmov.

Zaručený minimálny príjem pre osoby so závažným zdravotným postihnutím

Na zaručenú dávku minimálneho príjmu pre osoby so závažným zdravotným postihnutím (revenu pour personnes gravement handicapées) si môžete uplatniť nárok, ak:

- máte minimálne 18 rokov,
- je vaša pracovná schopnosť znížená minimálne o 30 % v dôsledku fyzického, duševného, zmyslového alebo psychologického postihnutia alebo psychosociálnych problémov, ktoré zhoršujú postihnutie, a postihnutie ste získali do veku 65 rokov,
- váš zdravotný stav neumožňuje pracovať alebo máte natoľko zníženú pracovnú schopnosť, že sa nemôžete prispôsobiť práci a splniť požiadavky v bežnom pracovnom prostredí ani v chránenej dielni,
- máte povolenie na pobyt na území Luxemburska, máte tam bydlisko a skutočne tam bývate.

Odchyľne od prvých troch bodov si môžete uplatniť nárok aj na dôchodok pre zdravotne ťažko postihnuté osoby, ak ste boli uznaní za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a ak z dôvodov, ktoré nezávisia od vašej vôle, nemáte možnosť zamestnať sa a výška vašich finančných zdrojov je nižšia ako výška dôchodku pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Aké dávky sa poskytujú?

Zaručená dávka minimálneho príjmu pozostáva buď z príspevku na integráciu (indemnité d'insertion) alebo doplnkového príspevku (allocation complémentaire) zameraného na kompenzáciu rozdielu medzi najvyššou sumou zaručeného minimálneho príjmu a sumou prostriedkov v domácnosti.

Výška zaručeného minimálneho príjmu (revenu minimum garanti) sa líši podľa zloženia domácnosti.

Prídavky na deti sa vyplácajú k zaručenému minimálnemu príjmu.

Ako získať dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?

Zaručený minimálny príjem

V prípade rozdielových dávok sa začne administratívne konanie. V prípade integračných opatrení sa vypracuje integračná zmluva (*contrat d'insertion*). Žiadosti o dávky skúma úrad sociálnej pomoci v obci, v ktorej žiadateľ žije, a národný fond solidarity (Fonds national de solidarité). Doplnkový príspevok priznáva buď úrad sociálnej pomoci v obci, v ktorej žiadateľ žije, alebo národný sociálny fond. Integračný príspevok priznáva národný fond solidarity.

Zaručený minimálny príjem pre osoby so závažným zdravotným postihnutím

Žiadosti o zaručenú dávku minimálneho príjmu pre osoby so závažným zdravotným postihnutím je potrebné predkladať lekárskej komisii zriadenej úradom pre rozvoj zamestnanosti (*Agence pour le développement de l'emploi*). Túto dávku vypláca národný fond solidarity.

Kapitola XII: Dlhodobá starostlivosť

Kedy máte nárok na dlhodobú starostlivosť?

Ak máte poistenie v luxemburskej zdravotnej poisťovni, automaticky ste poistení pre prípad potreby [ošetrovateľskej starostlivosti](#).

Za prípad, keď potrebujete ošetrovateľskú starostlivosť, sa považuje, keď pre chorobu alebo fyzické, psychické alebo duševné postihnutie potrebujete sústavnú pomoc ďalšej osoby pri zabezpečovaní svojich základných každodenných úkonov.

Základnými každodennými úkonmi sú:

- osobná hygiena: umývanie, čistenie zubov, starostlivosť o pokožku, vykonávanie potreby,
- výživa: príprava jedál s cieľom požitia vhodnej stravy, jedenie, pitie,
- mobilita: vstávanie z postele a ukladanie sa na spánok, zmena polohy, obliekanie a vyzliekanie sa, premiestňovanie, chodenie po schodoch, chodenie von a návrat domov.

Nárok na dávky máte spravidla vtedy, keď túto pomoc potrebujete pri zabezpečovaní základných každodenných úkonov najmenej tri a pol hodiny týždenne a potreba ošetrovateľskej starostlivosti bude s najvyššou pravdepodobnosťou trvať dlhšie ako šesť mesiacov alebo je nezvratná.

Aké dávky sa poskytujú?

Vecné dávky

Odborný pracovník zo siete zariadení poskytujúcich opatrovateľskú a ošetrovateľskú starostlivosť bude dochádzať k vám domov, aby vám pomohol zabezpečiť vaše základné každodenné úkony, pomáhal pri plnení domácich prác, poskytoval podporu a poradenstvo.

Ak žijete v zariadení opatrovateľskej a ošetrovateľskej starostlivosti (dom ošetrovateľskej starostlivosti atď.), máte nárok aj na vecné dávky.

Peňažné dávky

Ak stále bývate u seba doma a opatruje vás osoba z vášho blízkeho okolia, vecné dávky (organizovaná starostlivosť) sa do určitej miery môžu nahradiť peňažnými dávkami. V takom prípade musíte dávať peniaze, ktoré dostávate, osobe z vášho okolia, ktorá sa o vás stará. Táto osoba má nárok na krytie z dôchodkového poistenia, ak je mladšia ako 65 rokov. Príspevok na toto poistenie sa platí z poistenia pre prípad potreby ošetrovateľskej starostlivosti. Na tento účel musíte uvedenú osobu prihlásiť v spoločnom centre sociálneho zabezpečenia (Centre commun de la sécurité sociale).

Na peňažné dávky nemáte nárok, ak žijete v zariadení opatrovateľskej a ošetrovateľskej starostlivosti.

Ďalšie dávky

Z poistenia pre prípad dlhodobej starostlivosti môžete získať aj paušálny príspevok na výroby potrebné na opatrovanie, pomôcky alebo bytové úpravy.

Ako získať dlhodobú starostlivosť?

Predpoklady

Na získanie poistenia v prípade potreby ošetrovateľskej starostlivosti, musíte vyplniť [formulár žiadosti](#), ku ktorému musíte pripojiť prázdne tlačivo o zdravotnom stave, ktoré vyplní váš ošetrojúci lekár. Tento formulár a správu o vašom zdravotnom stave musíte zaslať útvaru pre posudzovanie a usmerňovanie (Cellule d'évaluation et d'orientation).

Ak je váš spis kompletný, útvar vám oznámi dátum, kedy sa bude hodnotiť váš stav potreby ošetrovateľskej starostlivosti. Toto hodnotenie obsahuje:

- lekárske hodnotenie vykonané lekárom oddelenia,
- hodnotenie stupňa závislosti vykonané druhým členom oddelenia.

Na základe tohto hodnotenia oddelenie zaznamená vaše potreby týkajúce sa pomoci do vzorového súpisu, ktorý bude základom plánu opatrovania pre odborných pracovníkov zo siete zariadení podľa vášho výberu alebo zo zariadenia opatrovateľskej a ošetrovateľskej starostlivosti z miesta vášho bydliska.

Plán opatrovania a vzorový súpis sa zašle formou stanoviska národnej zdravotnej poisťovni (Caisse nationale de santé), ktorá vám oznámi rozhodnutie.

Vyplácanie dávok

Vecné dávky sa uhrádzajú priamo z poistenia pre prípad potreby ošetrovateľskej starostlivosti. Ak žijete v zariadení opatrovateľskej a ošetrovateľskej starostlivosti, musíte hrať iba náklady na pobyt a stravu.

Peňažné dávky a paušálny poplatok za výroby potrebné na opatrovanie sa poukazujú na váš účet.

Príloha: Užitočné adresy a webové stránky

V prípade otázok v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré sa týkajú viac než jednej krajiny EÚ, môžete vyhľadať kontaktnú inštitúciu v rámci Európy v adresári s inštitúciami vedenom Európskou komisiou, ktorý je dostupný na adrese: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>

Ministère de la sécurité sociale (Ministerstvo sociálneho zabezpečenia)

L-2936 Luxembourg
26, rue Sainte Zithe
L-2763 Luxembourg
+ 352 2478 2478
+ 352 247 86328

Inspection générale de la sécurité sociale (Generálny inšpektorát sociálneho zabezpečenia)

boîte postale 1308
L-1013 Luxembourg
26, rue Sainte Zithe
L-2763 Luxembourg
+ 352 2478 2478
+ 352 247 86225

Cellule d'évaluation et d'orientation (Útvar pre posudzovanie a usmerňovanie)

L-2974 Luxembourg
125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
+ 352 2478 6060
+ 352 2478 6061

Ministère de la famille et de l'intégration (Ministerstvo rodiny a integrácie)

L-2919 Luxembourg
12-14, avenue Emile Reuter
L-2420 Luxembourg
+ 352 247 86500
+ 352 247 86570

Ministère du travail et de l'emploi (Ministerstvo práce a zamestnanosti)

L-2939 Luxembourg
26, rue Sainte Zithe
L-2763 Luxembourg
+ 352 247 86100
+ 352 247 86108

Centre commun de la sécurité sociale (Spoločné centrum sociálneho zabezpečenia)

L-2975 Luxembourg
125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
+ 352 401 41 1

+ 352 40 44 81

Caisse nationale de santé (Národná zdravotná poisťovňa)

Oddelenie peňažných dávok:

L-2979 Luxembourg

Oddelenie vecných dávok (náhrad):

L-2980 Luxembourg

Kancelária:

125, route d'Esch

L-1471 Luxembourg

+ 352 2757-1

+ 352 2757-2758

[CNS - pobočky](#)

Contrôle médical de la sécurité sociale (Služba lekárskej kontroly)

boîte postale 1342

L-1013 Luxembourg

125, route d'Esch

L-1471 Luxembourg

+ 352 26 1913 1

+ 352 40 78 62

Conseil arbitral de la sécurité sociale (Rozhodcovská rada sociálneho zabezpečenia)

16, boulevard de la Foire

L-1528 Luxembourg

+ 352 45 32 86

+ 352 44 32 66

Conseil supérieur de la sécurité sociale (Najvyššia rada sociálneho zabezpečenia)

14, avenue de la Gare

L-1610 Luxembourg

+ 352 26 26 05 1

+ 352 26 26 05 38

Caisse de maladie des fonctionnaires et employés publics (Zdravotná poisťovňa pre úradníkov štátnej správy a štátnych zamestnancov)

L-2091 Luxembourg

32, avenue Marie-Thérèse

L-2132 Luxembourg

+ 352 45 16 81

+ 352 45 67 50

Caisse de maladie des fonctionnaires et employés communaux (Zdravotná poisťovňa pre úradníkov štátnej správy a zamestnancov miestnych úradov)

boîte postale 328

L-2013 Luxembourg

20, avenue Emile Reuter

L-2420 Luxembourg

+ 352 45 05 15

+ 352 45 02 01 222

Entraide médicale des chemins de fer luxembourgeois (Vzájomná zdravotná poisťovňa pre zamestnancov železníc)

boîte postale 1803
L-1018 Luxembourg
15, place de la Gare
L-1616 Luxembourg
+ 352 49 90 3416
+ 352 49 90 4501

Caisse nationale d'assurance pension (Národná dôchodková poisťovňa)

L-2096 Luxembourg
1a, boulevard Prince Henri
L-1724 Luxembourg
+ 352 22 41 41 1
+ 352 22 41 41-64 43

Association d'assurance accident (Asociácia úrazového poistenia)

L-2976 Luxembourg
125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
+ 352 26 19 15 1
+ 352 49 53 35

Caisse nationale des prestations familiales (Národná poisťovňa pre rodinné dávky)

boîte postale 394
L-2013 Luxembourg
6, Boulevard Royal
L - 2449 Luxembourg
+ 352 47 71 53 1
+ 352 47 71 53-328/348 (rodičovská dovolenka)

Agence pour le développement de l'emploi (Úrad pre rozvoj zamestnanosti)

boîte postale 2208
L-1022 Luxembourg
10, rue Bender
L-1229 Luxembourg
+ 352 478 5300
+ 352 40 61 40

Fonds national de solidarité (Národný fond solidarity)

boîte postale 2411
L-1024 Luxembourg
8-10, rue de la Fonderie
L-1531 Luxembourg
+ 352 49 10 81 1
+ 352 26 12 34 64

Informácie o luxemburských právnych predpisoch, formulároch žiadostí a akékoľvek ďalšie informácie nájdete na webovej stránke luxemburského sociálneho zabezpečenia: <http://www.secu.lu/homepage.html>.